

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6CoCsp/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119286411
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:6119286411.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovej a sudkýň JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Ingrid Doležajovej, v právnej veci žalobcu: R Collectors s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, Bratislava, IČO: 50094297, zastúpeného: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo námestie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: P. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. - Q. S. XXX, J., o zaplatenie 10 515,03 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 13. 11. 2020, č. k. 9Csp/4/2020-135, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Súd návrh na prerušenie konania **z a m i e t a**.

Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že medzi žalobcom a veriteľom a žalovaným ako dlžníkom bola dňa 19. 11. 2013 uzatvorená zmluva o úvere „Lepšia splátka“, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 9 100 eur. Žalovaný sa v zmluve o spotrebiteľskom úvere zaviazal splatiť úver s úrokovou sadzbou vo výške 18,90 % ročne, zaviazal sa splácať poskytnutý úver spolu s dohodnutými úrokmi formou pravidelných mesačných splátok v počte 120 a vo výške 169 eur, pričom splatnosť prvej splátky bola dňa 15. 12. 2013 a splatnosť každej ďalšej splátky vždy k 15. dňu v mesiaci. Termín konečnej splatnosti bol dojednaný na deň 15. 11. 2023. RPMN poskytnutého úveru bola v zmluve uvádzaná vo výške 21,32 %, priemerná hodnota RPMN vo výške 13,88 %, celková čiastka, ktorú spotrebiteľ mal zaplatiť bola vyčíslená vo výške 11 342,61 eura. Žalovaný porušil ustanovenia zmluvy úvere, v dôsledku čoho žalobca listom zo dňa 17. 05. 2016 upozornil žalovaného, že pohľadávka banky je 3 mesiace po lehote splatnosti a vyzval ho na úhradu dlžnej sumy v lehote 15 dní od doručenia výzvy, ktorá bola podaná na poštovú prepravu dňa 17. 05. 2016. Keďže žalovaný dlžné splátky neuhradil, žalobca listom zo dňa 13. 06. 2016 oznámil žalovanému, že úverová pohľadávka sa stala ku dňu 13. 06. 2016 predčasne splatnou v celom rozsahu a vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 52 ods. 1 OZ, § 565 OZ, § 53 ods. 9 OZ, § 54a OZ, § 101, § 103 OZ, § 122 ods. 2 OZ a § 151 ods. 1 CSP. Poukázal, že v konaní nebolo správne, že medzi stranami sporu existoval záväzkový vzťah titulom zmluvy o úvere, ktorá je súčasne spotrebiteľskou zmluvou a tiež nebolo sporné, že predmetom uzatvorenej zmluvy o úvere bolo poskytnutie úveru vo výške 9 100 eur. Žalovaný tento úver nespĺcal, v dôsledku čoho žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 13. 06. 2016 a to pri dodržaní postupu podľa § 53 ods. 9 OZ. Dňom 05. 12. 2018 nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka, ktorý bol doplnený o § 54a, podľa ktorého premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ust. § 151j ods. 2 tým nie je

dotknuté. Poukázal na ust. § 103 OZ, podľa ktorého, ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročný celý dlh, začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplatennej splátky. § 53 ods. 9 OZ upravuje pre spotrebiteľské zmluvy osobitné predpoklady pre uplatnenie práva veriteľa podľa § 565 OZ a to uplynutie lehoty 3 mesiacov od nezaplatenia splátky a povinnosť veriteľa upozorniť dlžníka na možnosť predčasného zosplatenia úveru v lehote nie kratšej ako 15 dní. Úverová pohľadávka sa stala predčasne splatnou 13. 06. 2016. Podľa názoru súdu pre posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby bolo potrebné zistiť, s ktorou splátkou bol dlžník v čase uplatnenia tohto práva zo strany veriteľa v omeškani 3 mesiace. Súd dospel k záveru, že ide o splátku splatnú dňa 15. 02. 2016, pričom všeobecná trojročná premlčacia lehota tak začala plynúť dňa 15. 02. 2016 a uplynula dňa 15. 02. 2019, t. j. pred podaním žaloby, ktorá bola na okresný súd podaná dňa 01. 05. 2019. V zmysle uvedených skutočností preto súd dospel k záveru, že žaloba bola podaná žalobcom po uplynutí premlčacej doby a preto súd žalobu v celom rozsahu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodoval podľa § 255 ods. 1 CSP, ale keďže žalovaný, aj keď bol v konaní plne úspešný si náhradu trov konania neuplatnil a zo spisu zároveň vyplýva, že mu žiadne trovy nevznikli, preto mu súd ich náhradu nepriznal.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca a domáhal sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na nové konanie, prípadne zmeny a vyhovie žaloby v celom rozsahu. V dôvodoch svojho odvolania uvádza, že odvolanie podáva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Uviedol, že súd nesprávne aplikoval ustanovenie Občianskeho zákonníka o premlčaní, nakoľko podľa ust. § 103 OZ začína plynúť premlčacia doba od zosplatenia úveru. Výklad súdu týkajúci sa premlčania odporuje ust. § 53 ods. 9 OZ upravujúceho 3 mesačnú lehotu po splatnosti splátky, preto premlčanie je potrebné aplikovať z hľadiska zročnosti celého dlhu a nie jednotlivých splátok. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/161/2014, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/945/2015 ako aj Okresného súdu Trnava sp. zn. 27Csp/3/2019. Tiež poukázal na súčasnú judikatúru odvolacieho súdu v Košiciach, kde odvolací súd sa nepriklonil k právnej argumentácii, ktorou zdôvodnil svoje rozhodnutie tunajší súd v tomto konaní a poskytol právny výklad začiatku plynutia premlčacej doby odlišne a naviazal ho na moment zosplatenia pohľadávky. S jeho argumentáciou sa v plnom rozsahu stotožňuje, nakoľko je pojmovo vylúčené, aby plynutie premlčacej doby začalo skôr, než vznikne veriteľovi možnosť uplatniť právo. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/219/2019. Konajúci súd aplikoval v tomto konaní ust. § 54a OZ, teda posudzoval inštitút premlčania vo vzťahu k uplatnenej pohľadávke z úradnej povinnosti ex offo, nakoľko bol žalovaný v konaní nečinný a námietku premlčania nevzniesol. Je mu známe, že Okresný súd Martin podal dňa 30. 07. 2020 Ústavnému súdu SR návrh na vyslovenie nesúladu prvej vety § 54a OZ s čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. V tomto konaní by sa mala vyriešiť otázka, či môže súd aj v prejednávanej veci uplatňovať prvú vetu § 54a OZ. Má za to, že konajúci súd mal mať o tejto skutočnosti vedomosť a ak vedel, že bude v meritórnom rozhodnutí vychádzať práve z posudzovaného ustanovenia zákona, mal postupovať v súlade s ust. § 164 CSP a konanie prerušiť, nakoľko boli na uvedený postup splnené podmienky. S ohľadom na uvedenú skutočnosť preto žiadal, aby odvolací súd prerušil konanie do momentu, kedy Ústavný súd rozhodne o súlade ust. § 54a OZ, teda vyrieši sa otázka, či môže súd aj v prejednávanej veci uplatňovať prvú vetu § 54a OZ.

3. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávneným subjektom- stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP) viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) a dospel k záveru, že odvolacie námietky vznesené žalobcom nie sú dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

5. Odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatneného nároku a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia, a tieto v súvislosti s danou vecou i správne využil a preto sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia s poukazom na

ust. § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba poukazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie už len dodáva: Súd prvej inštancie správne posúdil zmluvu medzi stranami sporu ako zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 ods. 1 OZ, jej spotrebiteľský charakter napokon medzi stranami ani nebol sporný. Žalobca žiadal splatenie celého zostatku istiny úveru naraz spolu s úrokom z omeškania, keď tvrdil, že počas trvania zmluvy došlo k zosplatneniu celého úveru.

6. Podľa § 53 ods. 9 OZ, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátka a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

7. Podľa § 54a OZ, premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ust. § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť, možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

8. Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

9. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3 ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

10. Podľa § 103 OZ, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565) začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

11. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté, alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky.

12. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa ust. § 100 OZ. Premlčacia doba je stanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákona a pod sankciou neplatnosti nemožno túto dobu zmeniť ani dohodou strán, pričom jej uplynutím dochádza k právnym účinkom premlčania (strana možnosti vynúteného splnenia práva). Z hľadiska prejednávaneho sporu je premlčacia doba 3 ročná (§ 101 OZ) a nakoľko zo strany veriteľa došlo k vyhláseniu mimoriadnej (predčasnej) splatnosti úveru (§ 565 OZ) začala plynúť odo dňa splatnosti nesplnenej splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal zročným celý dlh (§ 103 veta druhá OZ), ktorou bola splátka splatná dňa 15. 02. 2016. Trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na zaplatenie úveru tak začala plynúť dňa 16. 02. 2016 (súd prvej inštancie nesprávne uviedol dňa 15. 02. 2016) a táto uplynula dňom 16. 02. 2019. Žaloba bola podaná na súd dňa 01. 05. 2019, teda po uplynutí premlčacej doby a preto súd prvej inštancie žalobcovi premlčané právo nepriznal. V tejto súvislosti je potrebné len podotknúť, že aj v prípade spotrebiteľských zmlúv platí, že premlčacia doba začína plynúť od zročnosti splátky, kvôli ktorej sa predčasné splatenie žiada, nie od okamihu využitia práva žiadať splatenie celého úveru, ako to nesprávne namietal odvolateľ. Uvedené ust. § 53 ods. 9 OZ umožňuje predčasné splatenie uplatniť až po 3 mesačnom omeškaní s niektorou splátkou. Je práve táto splátka tou splátkou „pre nesplnenie ktorej sa stane zročným celý dlh“ v zmysle § 103. Preto od zročnosti tejto splátky (a nie až uplynutím 3 mesiacov, resp. zosplatnením) plynie premlčacia doba v zmysle tohto ustanovenia. Pri posudzovaní začiatku plynutia premlčacej doby je teda potrebné zistiť, s ktorou konkrétnou splátkou bol dlžník v čase vykonania tohto práva zo strany veriteľa v omeškaní práve 3 mesiace (nie dlhšie) a od jej zročnosti potom plynie premlčacia doba zvyšku dlhu podľa § 103 OZ. Opačný názor odvolateľa, podľa ktorého by premlčacia doba mala začať plynúť až okamihom využitia práva na zosplatnenie celého úveru nie je správny a odporuje práve citovaným ust. § 103 OZ. Odvolací súd zdôrazňuje, že toto ustanovenie je totiž vo svojej podstate lex specialis k všeobecnému ust. § 101 OZ, ktoré viaže začiatok plynutia premlčacej doby v podstate na okamih splatnosti. Naopak ust. § 103 OZ viaže začiatok plynutia premlčacej doby na

okamih, kedy nastala právna skutočnosť, ktorá zakladá právo domáhať sa určitého plnenia (konkrétne: domáhať sa splatnosti celého dlhu).

13. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny i v časti o nároku na náhradu trov konania v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

14. Odvolateľ v rámci odvolania podal návrh na prerušenie konania v zmysle ust. § 164 CSP, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nie je dôvod na prerušenie konania v zmysle citovaného ustanovenia, pretože odvolací súd nepovažuje ust. § 54a OZ za rozporné s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1.

15. Odvolací súd sa s argumentáciou žalobkyne, že zavedením osobitnej právnej úpravy uplatňovania premlčaných nárokov zo spotrebiteľských zmlúv podľa § 54a Občianskeho zákonníka dochádza k zásahu do Ústavou Slovenskej republiky garantovaného práva na súdnu ochranu nestotožňuje. Ustanovenie § 54a bolo do Občianskeho zákonníka zavedené zákonom č. 343/2018 Z. z. ako reakcia na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2018 sp. zn. PL. ÚS 11/2016 - 60, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol, že ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu je základným cieľom tejto právnej úpravy vytvorenie priestoru na to, aby dlhy plynúce zo spotrebiteľských zmlúv boli vymáhané len v rozumnom a primeranom čase a dlžník nebol nútený prostriedkami s prvkami štátneho donútenia zaplatiť dlh, vo vzťahu ku ktorému uplynulo značné časové obdobie, v dôsledku čoho by mohla byť oslabená jeho pozícia (napr. nebude už disponovať dôkazmi). Právo plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy sa uplynutím premlčacej doby tak ex lege dostáva do polohy naturálneho záväzku, ktoré je možné splniť dobrovoľne povinným subjektom, avšak toto právo nemožno vymáhať proti vôli povinného subjektu (dlžníka), pričom v tomto prípade je zároveň vylúčená kondícia, t. j. v prípade dobrovoľného plnenia premlčaného dlhu dlžníkom sa prijaté plnenie nepovažuje za bezdôvodné obohatenie (§ 455 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Za vymáhanie premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy sa v tomto kontexte rozumie súdne konanie, exekučné konanie a rozhodcovské konanie. Zároveň podľa dôvodovej správy je možné využiť na zabezpečenie takéhoto, ešte nepremľčaného záväzku všetky zabezpečovacie inštitúty upravené v § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka vrátane záložného práva (§ 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka). V súlade so zásadou rovnosti a zásadou zmluvnej slobody sa pripúšťa možnosť zmeny obsahu premlčaného práva, jeho nahradenie novým právom (novácia) alebo obnovenie jeho vymáhateľnosti napr. formou uznania dlhu, a to na základe právneho úkonu dlžníka (či už jednostranného alebo viacstranného), pričom podmienkou platnosti takéhoto právneho úkonu je vedomosť dlžníka o premlčaní práva zo spotrebiteľskej zmluvy. V prípade absencie vedomosti dlžníka o premlčaní práva zo spotrebiteľskej zmluvy je takýto právny úkon neplatný pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Daná právna úprava sa z dôvodu predchádzania prípadnej nerovnosti vzťahuje na obe strany spotrebiteľského vzťahu, na spotrebiteľa aj na dodávateľa. Z vyššie uvedených dôvodov návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol.

Naviac treba dodať, že Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 12. 05. 2021 rozhodol o návrhu Okresného súdu Martin na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky o súlade ust. § 54a prvej vety OZ s Ústavou Slovenskej republiky tak, že návrh odmietol. Tým odpadol akýkoľvek dôvod na prerušenie konania.

16. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal s použitím čl. 4 ods. 2 CSP, nakoľko žalovanému v konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).